

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/72/2024
Identifikačné číslo spisu:	6122382491
Dátum vydania rozhodnutia:	22.10.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6122382491.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O.. E. R., H., B., narodeného XX. M. XXXX, T., J. G. XXXX/XA, zastúpeného advokátom JUDr. Andrejom Garom, Bratislava, Štefánikova 14, proti žalovanej O.. A. R., narodenej X. Z. XXXX, T., R. XXXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou soukeník - štrpka s. r. o., Bratislava, Strážnická 8141/5, IČO: 36 862 711, o zaplatenie 105,56 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 4C/38/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. decembra 2023 sp. zn. 27Co/90/2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 28. decembra 2023 sp. zn. 27Co/90/2023 v jeho potvrdzujúcom výroku v časti týkajúcej sa náhrady trov konania a vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. apríla 2023 č. k. 4C/38/2022-212 výrokom I. konanie v časti o zaplatenie úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 105,56 eura od 20. decembra 2020 do 26. augusta 2022 zastavil, výrokom II. uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 105,56 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,5 % ročne zo sumy 105,56 eura od 27. augusta 2022 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia a výrokom III. o trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi ich náhradu nepriznal.

1.1. Súd prvej inštancie vyhovel žalobe, ktorou sa žalobca voči žalovanej domáhal nároku na náhradu škody vzniknutej v dôsledku zmarenia styku s dieťaťom na tom skutkovom základe, že žalovaná ako rodič zabránila žalobcovi v styku s jeho maloletým synom, a to bez vopred oznámených objektívnych príčin. Žalobca zbytočne vynaložil náklady na cestu z miesta svojho bydliska do miesta bydliska jeho maloletého syna a späť, uskutočnenú 19. decembra 2020 výlučne za účelom realizácie styku s maloletým v zmysle vykonateľného súdneho rozhodnutia.

1.2. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie tak, že žalobcovi nárok na ich náhradu nepriznal. Aplikujúc ustanovenie § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) dôvody hodné osobitného zreteľa vzhliadol v procesnom správaní žalobcu. Žalovaná v priebehu konania poukazovala na to, že žalobca si uplatnil viacero temer identických žalôb, ktorými sa voči žalovanej domáha náhrady škody na obdobnom skutkovom základe za niekoľko,

prevažne aj po sebe idúcich dní, čím koná účelovo a v snahe poškodiť žalovanú. Žalovanému podľa súdu prvej inštancie nič nebránilo podať žalobu, v ktorej si uplatní všetky svoje nároky na náhradu škody za viacero dní, pričom podľa povahy jeho nárokov ide o totožné škody z titulu cestovných nákladov, o totožný okruh sporových strán a všetky veci aj (aspoň čiastočne) skutkovo spolu súvisia. Súd prvej inštancie konštatoval, že zo strany žalobcu ide o zjavné zneužitie práva, ktoré podľa čl. 5 základných princípov CSP nemôže požívať právnu ochranu. Podávanie samostatných žalôb za každý jeden zmarený styk neúčelne predražuje spôsob domáhania sa súdnej ochrany žalobcu, na ktorom podľa názoru súdu sa nemôže spolupodieľať žalovaná v podobe náhrady trov konania.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie oboch strán sporu rozsudkom z 28. decembra 2023 sp. zn. 27Co/90/2023 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch II. a III. a žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.1. Žalobca odvolaním napadol výrok súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania. Uplatniac odvolacie dôvody v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), d), f) a h) CSP spochybnil naplnenie predpokladov pre aplikáciu ust. § 257 CSP. Poukazoval na uznesenie Okresného súdu Prievidza z 8. decembra 2022 č. k. 8C/34/2022-67, ktorým súd zamietol návrh žalovanej na spojenie vecí, vrátane tejto veci žalobcu.

2.2. Po všeobecnej konštatácii zásad, z ktorých vychádza rozhodovanie o trovách konania, odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a v reakcii na odvolaciu argumentáciu žalobcu zastal názor, že v okolnostiach posudzovanej veci najspravodlivejším riešením bude, ak každá zo strán sporu bude samostatne znášať trovy, ktoré jej v konaní vznikli. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré vzhliadol súd prvej inštancie, považoval odvolací súd za udržateľné. Mal za nesporné, že žalobca si uplatnil vo viacerých samostatných konaniach voči žalobkyni v základe identické nároky, majúce pôvod v nerealizovaní niekoľkých stretnutí žalobcu s jeho maloletým dieťaťom a s nimi spojeným vznikom zbytočných nákladov žalobcu vynaložených na cesty do bydliska maloletého dieťaťa. Tieto nároky sa odlišujú len dátumom nerealizovaného styku, dôvodmi uvádzanými na obranu žalovanou, prípadne rôznymi vykonateľnými súdnymi titulmi, ktorými priebežne bolo upravované stretávanie žalobcu ako rodiča s mal. dieťaťom.

2.3. Podľa záverov odvolacieho súdu mal žalobca uplatnené nároky spojiť do niekoľkých dielčích žalôb v závislosti od určitého spoločného menovateľa, napr. identického exekučného titulu. Týmto spôsobom by sa mu dostalo zadosťučinenia, pokiaľ ide o nárok na náhradu škody, a mal by nahradené aj trovy konania, avšak tieto by boli uplatňované v udržateľných limitoch a neboli by v rozpore so zásadou zákazu zneužitia práva (čl. 5 CSP). Podávanie samostatných žalôb za každý jeden zmarený styk samostatne ale podľa odvolacieho súdu neúčelne a na ťarchu žalovanej predražuje domáhanie sa súdnej ochrany a nadužíva preventívnu i sankčnú funkciu, ktorú majú trovy konania a ich náhrada plniť. Uvedené, po zohľadnení vzájomných nezhôd strán sporu týkajúcich sa rodičovských práv a povinností k ich maloletému dieťaťu známych odvolaciemu súdu z vlastnej činnosti, viedli odvolací súd k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a je ho treba potvrdiť (§ 387 ods. 1 CSP). O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 262 ods. 1 a § 255 ods. 2 CSP zohľadniac, že žiadna zo strán sporu nebola v odvolacom konaní úspešná.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu výroku o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie a náhrade trov odvolacieho konania podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces videl žalobca v tom, že odvolací súd pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania porušil princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď v rozpore so svojou rozhodovacou praxou (aj v odvolacom senáte 27Co) rozhodol diametrálne odlišne než v iných veciach týkajúcich sa obdobných nárokov žalobcu voči žalovanej. Rozhodnutie odvolacieho súdu je v rozpore s legitímnymi očakávaniami žalobcu. Žalobca pritom v odvolacom konaní argumentoval tými istými skutočnosťami, ktoré odvolací súd v iných svojich rozhodnutiach vzal do úvahy a ktoré preukazujú dôvodnosť a opodstatnenosť jeho nároku na náhradu trov konania. Rozhodnutie odvolacieho súdu je založené na nesprávnej interpretácii a aplikácii ustanovenia § 257 CSP a neobsahuje žiadne zdôvodnenie, prečo sa odvolací súd odklonil od svojej dovtedajšej rozhodovacej praxe v otázke nároku žalobcu na náhradu trov konania. Dovolateľ

poukázal na početnú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, osobitne tiež senátu 27Co, ktorá v obdobných konaniach o nároku na náhradu škody medzi žalobcom a žalovanou žalobcovi priznáva nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne a riadne odôvodnené. Dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie odmietol resp. zamietol, a aby žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Zdôraznila, že žalobca účelovo uplatňuje identické nároky v samostatných žalobách a núti žalovanú vynaložiť neprimerané množstvo času a finančných prostriedkov na procesnú obranu. Konanie žalobcu označila za účelové, v rozpore s dobrými mravmi a za zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Poukázala, že súdne konanie nemá slúžiť ako nástroj na vytváranie ľahkého a neodôvodneného zisku na úkor protistrany. Trovy právneho zastúpenia vynaložené na zastupovanie v skutkovo a právne takmer totožných veciach podľa žalovanej ani nemožno považovať za nevyhnutné (účelne) vynaložené na riadne uplatnenie alebo bránenie práva na súde.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod (§ 420 písm. f) v spojení s § 431 CSP) zároveň dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo až k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces.

9.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

9.2. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Dovolateľ prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý

proces oprel o tvrdenie, že odvolací súd svoje rozhodnutie o trovách konania založil na diametrálne odlišnom závere, v rozpore so svojou rozhodovacou praxou v skutkovo a právne obdobných veciach žalobcu, pričom svoj odklon dostatočne a presvedčivo neodôvodnil.

11. V danom prípade je predmetom dovolacieho prieskumu rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa už ustálila v závere, že za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, možno považovať aj rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, preto je preskúmateľné v dovolacom konaní v zmysle § 420 CSP (I. ÚS 387/2019, I. ÚS 275/2018).

12. Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy, prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v s pojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v CSP (§ 255 a nasl.). Procesné predpisy, ktoré upravujú náhradu trov konania, preto treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu.

13. Najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach (najmä pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu) zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť koreluje právu strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo, aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Zjednodušene povedané, súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Len tak možno zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodnutí súdov, a vylúčiť svojvôľu v tomto procese. V právnom štáte by nemali vzniknúť pochybnosti, či sa súd s určitou, pre rozhodnutie vo veci podstatnou otázkou zaoberal, či nie; odpoveď by mala byť zrejماً z odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Len náležite odôvodnené súdne rozhodnutie sa totiž stáva interpretačným nástrojom súdnej autority k zabezpečeniu spravodlivosti.

15. Podľa dovolacieho súdu je potrebné rovnaké kvalitatívne kritériá ako na odôvodnenie meritórneho rozhodnutia súdu uplatňovať aj na rozhodnutie o trovách konania, pričom aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Bolo povinnosťou odvolacieho súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie, a to aj pokiaľ ide o rozhodnutie o náhrade trov konania.

16. Dovolateľ vo vzťahu k porušeniu procesných práv odvolacím súdom v zmysle § 420 písm. f) CSP namieta, že odvolací súd, osobitne aj senát odvolacieho súdu 27Co rozhodujúci v rovnakom zložení ako v tu posudzovanom prípade, už rozhodoval o nároku na náhradu trov konania v konaniach o obdobných nárokoch žalobcu na náhradu škody spôsobenej žalovanou v súvislosti so zmarením styku s jeho maloletým synom. V konaní o zaplatenie 114,21 eura s príslušenstvom vedenom pod sp. zn.

27Co/62/2023 odvolací súd zmenil výrok súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania tak, že žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %. Nestotožnil sa s právnym posúdením veci a aplikáciou § 257 CSP s odôvodnením, že žalobcovi nemožno upierať právo podať samostatnú žalobu, ani byť v konaní zastúpený advokátom. Podľa odvolacieho súdu nebolo možné určiť objektívne kritérium, na základe ktorého by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať, aby svoje nároky spojil do jednej žaloby, čo v konečnom dôsledku vyplýva aj zo záverov súdu prvej inštancie, ktorý (v konaní sp. zn. 8C/34/2022) zamietol návrh žalovanej na spojenie vecí. K obdobným záverom o neexistencii dôvodov hodných osobitného zreteľa z hľadiska aplikácie § 257 CSP, poukazujúc na uznesenie o zamietnutí návrhu na spojenie vecí, dospel rovnaký senát odvolacieho súdu aj v konaní sp. zn. 27Co/84/2023, keď rozsudkom z 23. novembra 2023, t.j. pred vydaním tu dovolaním napadnutého rozhodnutia, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie aj v časti žalobcovi priznaného nároku na náhradu trov konania.

17. Úvaha odvolacieho súdu, že podávanie samostatných žalôb za každý jeden zmarený styk samostatne neúčelne na ťarchu žalovanej predražuje spôsob domáhania sa súdnej ochrany žalobcu a nadužíva preventívnu i sankčnú funkciu, ktorú majú trovy konania a ich náhrada v rozumných limitoch plniť, nie je vo svetle vyššie uvedeného dostatočným a presvedčivým záverom pre aplikáciu § 257 CSP. Pokiaľ odvolací súd založil svoje neskoršie rozhodnutie o trovách konania na závere, že žalobca mal, bez ohľadu na jeho argumentáciu o zamietnutí návrhu žalovanej na spojenie vecí, uplatnené nároky spojiť do niekoľkých žalôb v závislosti od určitého spoločného menovateľa, bez toho, aby sa zároveň v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal s tým, prečo rozhodol inak než v skutkovo a právne obdobných prípadoch žalobcu, je potrebné považovať jeho rozhodnutie za nepreskúmateľné.

18. Povedané inak, tým, že odvolací súd rozhodol pri rovnakých účastníkoch, rovnakom skutkovom a právnom základe a rovnakom výsledku konania vo veci samej rozdielne o nároku na náhradu trov konania, nie je možné hovoriť o predvídateľnosti a tým ani o spravodlivosti. Dovolateľ v tejto súvislosti dôvodne poukazuje na to, že v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ide v posudzovanom prípade o ojedinelý prístup rozhodovania o trovách konania (porov. napr. rozhodnutia odvolacieho súdu vo veciach sp. zn. 11Co/7/2023, 5Co/89/2023, 5Co/64/2023, 19Co/14/2023, 8Co/1/2023, 5Co/67/2023, 11Co/14/2023, 16Co/9/2023, 8Co/46/2023, 8Co/26/2023, 27Co/84/2023, 8Co/18/2024 a 27Co/62/2023).

19. Vo všeobecnosti možno uviesť, že rozdielna rozhodovacia prax súdu o „totožných“, resp. obdobných veciach nie je žiaduca. Zákonná formulácia princípu právnej istoty vyjadrená v čl. 2 CSP chráni hodnotu predvídateľnosti práva resp. súdnych rozhodnutí ako jednu z najvyšších ústavných hodnôt materiálneho právneho štátu. V zmysle odseku 2 citovaného článku je právnou istotou stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má (podľa odseku 3 tohto článku) právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

19.1. Princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnú istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva. Na druhej strane, predvídateľnosť práva nemožno vnímať absolútne. Obdobnú vec je možné rozhodnúť aj inak než v predošlých prípadoch. V takom prípade je však súd povinný svoje závery riadne, racionálne a ústavne konformne odôvodniť (čl. 2 ods. 3 CSP), a to takým spôsobom, aby predošlé rozhodnutia neboli ignorované, ale práve naopak, aby sa s nimi súd argumentačne vysporiadal (nálezy Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017, sp. zn. III. ÚS 275/2018 z 25. júna 2019).

20. Ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 289/2017 uviedol, že súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t.j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných

súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje spomínanému základnému princípu materiálneho právneho štátu.

21. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného konštatuje, že ústavno-konformný výklad článku 2 základných zásad CSP vedie k záveru, že dôsledné dodržiavanie princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí zahŕňa aj stav, v ktorom môžu účastníci právnych vzťahov legitímne očakávať, že v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch súd argumentačne odôvodní svoj odlišný prístup v neskôr prejednávanej veci, vo vzťahu k predošlému súdnemu rozhodnutiu.

22. Každé rozhodnutie súdu, ktorým sporovej strane neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a na základe prísne reštriktívneho výkladu § 257 CSP a v ňom obsiahnutej formulácie „dôvody hodné osobitného zreteľa“. Ide o odchýlku zo zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) aj zo zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd podľa neho nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu nahradiť trovy konania úspešnej strane, resp. nemusí zaviazat' stranu, ktorá spôsobila vznik trov svojím zavinením, aby tieto trovy nahradila protistrane. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon neuvádza ani exemplifikatívne a výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu.

22.1. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo/67/2010 či sp. zn. 3MCdo/46/2012) ustanovenie § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliaďnúť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliaďnúť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

23. Rozhodovacia prax je už dlhodobo ustálená v názore, že výnimočnosť dôvodov, pre ktoré súd náhradu konania neprizná, môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliaďnúť na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania a tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a ich postoj v konaní a pod.

24. V danom prípade z dovolaní napadnutého rozhodnutia síce vyplývajú úvahy, ktoré viedli odvolací súd k záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa, hodnotenie ich správnosti ale dovolaciemu súdu neprislúcha. Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia totiž správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná; prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Bez ambície zodpovedať, ktorý zo spôsobov rozhodovania o trovách konania je v prípade žalobcom uplatňovaných nárokov na náhradu škody spôsobenej žalovanou správny, berúc do úvahy tiež to, že v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu mohlo dôjsť aj k prekonaniu vlastných predchádzajúcich rozhodnutí o náhrade trov konania, povinnosťou odvolacieho súdu bolo dbať na celkovú presvedčivosť rozhodnutia, čo zahŕňalo aj argumentačné odôvodnenie odlišného prístupu odvolacieho súdu v prejednávanej veci vo vzťahu k predošlým súdnym rozhodnutiam o náhrade trov konania v skutkovo a právne obdobných veciach žalobcu. O to viac, ak žalobca vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania argumentoval v každom prípade tými istými skutočnosťami - uznesením o zamietnutí návrhu žalovanej na spojenie vecí.

25. Vzhľadom na zistenie, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v časti náhrady trov konania zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec v rozsahu zrušenia vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Ako súvisiaci bolo potrebné zrušiť i výrok rozsudku odvolacieho súdu o náhrade trov odvolacieho konania (§ 441 CSP).

26. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Úlohou

odvolacieho súdu bude opätovne preskúmať dôvodnosť žalovanou uvádzaných okolností pre aplikáciu § 257 CSP, a to najmä s prihliadnutím na doterajšiu rozhodovaciu prax odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania v skutkovo a právne obdobných veciach totožných strán sporu. Ak súd v novom konaní, po prihliadnutí na prípadné skutkové a právne osobitosti konkrétneho prípadu rozhodne inak, svoj odklon dôkladne a presvedčivo odôvodní tak, aby jeho predošlé rozhodnutia neboli ignorované.

27. Pokiaľ dovolateľ mienil namietat' i nesprávne právne posúdenie veci s poukazom na odklon od judikatúry dovolacieho, prípadne ústavného súdu, dovolací pripomína, že v zmysle § 421 ods. 2 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu o nároku na náhradu trov konania [§ 357 písm. m) CSP].

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.